

مجموعه
اطلاعات مورد نیاز
در
بازرگانی خارجی

مؤلف: علیرضا راشدی اشرفی
ویرایش ششم: با تجدیدنظر و اضافات جدید

نشر قانون
۱۳۸۸

برشنامه	: راشدی اشرفی، علیرضا، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه اطلاعات مورد نیاز در بازرگانی خارجی / مولف علیرضا راشدی اشرفی.
وضعیت ویراست	: ویراست ۶.
مشخصات نشر	: تهران : قانون، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۸ ص.
شابک	: ۴۰۰۰۰ ریال: ۹۸-۱-۶۱۴۰-۹۶۴-۹۸۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: بازرگانی بین المللی
رده بندی کنگره	: HF ۱۳۷۹/ ۲۳م ۱۳۸۸
رده بندی دیویی	: ۳۸۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۸۱۶۵۴۱

۸۸

نشر قانون

اطلاعات مورد نیاز در بازرگانی خارجی

علیرضا راشدی اشرفی

طرح روی جلد: محمد ناطقی

چاپ اول تابستان ۱۳۸۸

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۸۷-۹۶۴-۶۱۴۰-۹۸-۱

آدرس نشر قانون: تهران - میدان انقلاب - خیابان ۱۶ آذر - روبروی درب دانشکده فنی دانشگاه تهران -
شماره ۲۴ - طبقه دوم

دورنگار: ۶۶۴۹۳۴۲۷

تلفن: ۶۶۴۸۵۰۹۰-۹۲

پیشگفتار مولف

چاپ ششم این مجموعه در شرایطی به دست انتشار سپرده می شود که جامعه بین المللی به خاطر بحران اقتصادی و رکود ناشی از آن، متحمل مشکلات و سختی های بسیاری است. دامنه این مشکلات که طبعاً در اقتصاد کشور ما نیز به تدریج آشکار شده است، به همراه شرایط خاص کشور که درگیر تحریم های بین المللی نیز می باشد، بویژه بحث پرداخت های بانکی را تحت تاثیر مستقیم قرار داده است، تحت تاثیر این عوامل، نیازهای وارداتی کشور با شیوه های متنوع و توأم با ریسک های بالا و افزایش قیمت ها خریداری شود. در این مجموعه سعی شده است ضمن افزودن مباحث جدید، از جمله اسناد بازرگانی و گمرکی و نحوه صدور و کاربرد آنها (فصل یازدهم) در بحث پرداخت های بین المللی نیز مطالب بر مبنای آخرین ویرایش مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی موسوم به UCP500 که از جولای ۲۰۰۷ به اجراء گذاشته شده است، به تحریر درآید. علاوه بر آن ضوابط و مقررات مربوط به مناطق ویژه اقتصادی که می تواند در شرایط کنونی کشور به عنوان پایگاهی جهت تولیدات صادراتی یا تامین نیازهای کشور مورد استفاده قرار گیرد نیز در این ویرایش گنجانده شده است. در فصول دیگر این مجموعه، حتی المقدور اهتمام گردیده تا کاستی های موجود اصلاح و مسایل و موارد جدیدتری جایگزین گردد. همچنین نحوه اخذ گواهی استاندارد قبل از ورود کالا که می تواند در وقت و هزینه های وارد کنندگان، صرفه جویی نموده و از سرگردانی آنان پیش گیری به عمل آید در فصل بازرسی اضافه شده است.

در خاتمه امید است این مجموعه که تاکنون بنا به مقتضیات شرایط بین المللی و تغییرات قواعد و مقررات حاکم بر مبادلات بازرگانی، بارها ویرایش گردیده تا مطالب آن در برگیرنده آخرین اطلاعات و فنون در این زمینه باشد، مورد استفاده صادر کنندگان، تولید کنندگان، صنعت گران، تجار، بازرگانان، وارد کنندگان و کلیه دست اندرکاران امور بازرگانی خارجی قرار گیرد.

از کلیه خوانندگان و عزیزی که با راهنمایی ها، تذکرات و تعاملات خود در هر چه بهتر شدن این مجموعه حقیر را یاری نموده اند صمیمانه تشکر می نمایم و امیدوارم که در آتیه نیز با یادآوری ها و راهنمایی های همگان، این مجموعه هرچه بهتر و کارآمدتر به مشتاقان تقدیم گردد.

علیرضا راشدی اشرفی

۲۵ خرداد ۱۳۸۸

a_rashedia@yahoo.com

فهرست مطالب

۲۱	 مقدمه
۲۵	 فصل اول - تعاریف و کلیات
۲۵	 تعریف کالا
۲۵	 تعریف خدمات
۲۵	 تفاوت بین کالاها و خدمات
۲۵	 تقسیم‌بندی کالاها
۲۵	 کالاهای اقتصادی
۲۶	 کالاهای غیر اقتصادی
۲۶	 تقسیم‌بندی کالاهای اقتصادی
۲۶	 کالاهای نهایی
۲۶	 کالاهای نهایی سرمایه‌ای
۲۷	 کالاهای نهایی مصرفی
۲۷	 کالاهای نهایی مصرفی با دوام
۲۷	 کالاهای نهایی مصرفی بی‌دوام
۲۷	 کالاهای واسطه‌ای
۲۸	 کالاهای اولیه و مواد خام
۲۹	 فصل دوم - شرایط تجارت بین‌الملل (INCOTERMS)
۳۰	 پیشینه تاریخی
۳۳	 اینکوترمز ۱۹۹۰
۳۳	 ویژگیهای اینکوترمز ۱۹۹۰
۳۳	 علائم اختصاری
۳۴	 ساختار جدید
۳۵	 تعاریف و ویژگیهای اصلی هر گروه در اینکوترمز ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰
۳۶	 مسئولیت عام در حمل

اینکوترمز ۲۰۰۰.....	۳۶
استاندارد شدن مسئولیت‌ها.....	۳۹
FAS در اینکوترمز ۲۰۰۰.....	۴۱
DEQ در اینکوترمز ۲۰۰۰.....	۴۴

فصل سوم- مناطق آزاد تجاری (FREE TRADE ZONE)..... ۴۷

مناطق ویژه اقتصادی (ECONOMIC SPECIAL ZONE)..... ۴۷

الف - مناطق آزاد تجاری.....	۴۷
سابقه تاریخی بنادر و مناطق آزاد تجاری.....	۴۸
اهمیت مناطق آزاد تجاری.....	۵۰
منافع برای سرمایه‌گذاران خارجی.....	۵۰
نتیجه‌گیری.....	۵۱
برخی قوانین و مقررات مناطق آزاد تجاری جمهوری اسلامی ایران.....	۵۲
الف) قوانین.....	۵۲
ب) مقررات.....	۵۴
مجاز بودن ورود کالاهای تولید شده در مناطق آزاد به داخل کشور.....	۵۵
نحوه واردات مواد اولیه و قطعات از مناطق آزاد.....	۵۶
عدم شمول ضوابط قیمت‌گذاری.....	۵۶
ب) مناطق ویژه اقتصادی.....	۵۶
هدف.....	۵۶
مقررات ورود و صدور کالا.....	۵۶
معافیت کالاهای تولید مناطق ویژه.....	۵۷
ترازیت کالا به مناطق ویژه.....	۵۸
مقررات سرمایه‌گذاری و ثبت.....	۵۸
برخی مقررات متفرقه.....	۵۹
نحوه واردات محصولات تولیدی خاص از مناطق ویژه اقتصادی.....	۵۹
نحوه واردات خودروهای تولید شده در مناطق ویژه اقتصادی.....	۶۰
مقایسه مناطق آزاد تجاری، صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی.....	۶۰

فصل چهارم - تجارت متقابل (Counter Trade) ۶۱

مزایا و محاسن ۶۲

معایب ۶۲

شیوه‌های مهم تجارت متقابل (COUNTER TRADE) ۶۳

معاملات دوجانبه BARTER و CLEARING ۶۳

۱- جبرانی کامل (Full Compensation) ۶۳

۲- تسویه با تعیین ارزش کالا ۶۳

۳- درصدی جبرانی (Partial Compensation) ۶۴

معاملات سه‌جانبه (Triangular Compensation) ۶۴

۱- با کالای مورد تقاضای بازار (With Hard Currency Goods) ۶۴

۲- با کالای دارای بازار ضعیف (With Weak Currency Goods) ۶۵

۳- با تبدیل ارز (With Financial Switch) ۶۶

همکاری صنعتی (Buy Back) (Industrial Cooperation) ۶۶

فصل پنجم - صادرات (EXPORT) ۶۹

مشکلات و موانع صادرات غیر نفتی ۶۹

مشکلات داخلی ۷۰

مشکلات بین‌المللی ۷۰

تنوع کالاهای صادراتی ایران ۷۰

کالاهای سنتی و صنایع دستی ۷۰

کالاهای کشاورزی و دامی ۷۰

کالاهای معدنی و مصالح ساختمانی ۷۰

کالاهای صنعتی ۷۱

مراحل انجام صادرات ۷۱

بازاریابی ۷۱

کسب مجوز صدور ۷۲

تعیین قیمت صادراتی ۷۲

صدور پروفرما ۷۳

تهیه و تدارک و بسته‌بندی ۷۳

۷۴	دریافت گواهی بازرسی کالا.....
۷۴	صدور فاکتور واخذ گواهی مبدا.....
۷۴	سپردن پیمان یا تعهد ارزی *
۷۴	تعریف پیمان ارزی.....
۷۵	عقد قرارداد حمل و بیمه.....
۷۵	اظهار کالا به گمرک.....
۷۵	ارسال کالا.....
۷۶	دریافت واریزنامه یا تصدیق صدور.....

فصل ششم - بیمه (INSURANCE) ۸۳

۸۳	بیمه در عصر حاضر.....
۸۴	بیمه در ایران.....
۸۵	تعاریف.....
۸۵	تعریف بیمه (Insurance).....
۸۵	تعریف بیمه گر (Insurer).....
۸۵	تعریف بیمه گذار (Insured).....
۸۵	مورد بیمه (Subject matter of the insurance).....
۸۶	مبلغ بیمه شده (Suminsured).....
۸۶	حق بیمه (Premium).....
۸۶	مدت بیمه (Duration of the insurance).....
۸۶	خسارت یا غرامت (Indemnity).....
۸۷	فرانشیز (Franchise).....
۸۷	بیمه نامه (Insurance policy).....
۸۸	الحاقی (Endorsement).....
۸۸	بیمه حمل و نقل کالا.....
۸۹	قرارداد بیمه حمل و نقل.....
۹۰	حق بیمه به چه عواملی بستگی دارد؟.....
۹۰	نوع کالا.....
۹۰	نوع بسته بندی.....

۹۰	 شیوه حمل
۹۰	 مسیر حمل
۹۰	 پوشش بیمه
۹۱	 ابتدا و انتهای بیمه
۹۱	 انواع بیمه نامه حمل و نقل کالا
۹۱	 بیمه نامه ساده
۹۱	 بیمه نامه عمومی
۹۲	 کلوزهای قدیم بیمه حمل و نقل
۹۵	 شرایط جدید بیمه نامه های حمل و نقل کالا A-B-C
۹۷	 بیمه جنگ (War Clauses) در کلوز قدیم
۹۷	 بیمه اعتصاب، بلوا و آشوب داخلی در کلوز قدیم
۹۷	 بیمه جنگ در کلوز جدید
۹۷	 زمان اعتبار بیمه جنگی
۹۸	 بیمه اعتصاب در کلوز جدید
۹۸	 زمان اعتبار بیمه اعتصاب
۹۸	 خسارت Indemnity
۹۹	 تلف شدن (Loss)
۹۹	 آسیب دیدگی (Damage)
۹۹	 هزینه (Expense)
۹۹	 خسارت خاص (Particular Average)
۱۰۰	 خسارت مشترک یا همگانی (General Average)
۱۰۰	 نحوه محاسبه خسارت مشترک
۱۰۱	 مورد بیمه
۱۰۱	 کالا
۱۰۲	 کرایه حمل کالا
۱۰۲	 بیمه منافع بر کالا
۱۰۳	 اعلام خسارت به بیمه گر
۱۰۳	 اعلام خسارت در قانون بیمه ایران

فصل هفتم - روش های پرداخت (PAYMENT)	۱۰۷
۱- تجارت براساس حساب باز (Open Account Trade)	۱۰۷
۲- روش برات ساده (Clean Draft = Clean Bill of Exchange)	۱۰۸
۳- برات وصولی اسنادی Documentary Collection	۱۰۹
۱- روش حواله ای (Full Advance Payment)	۱۱۱
۲- روش حواله با اخذ ضمانت نامه بانکی Full Advance Payment by L/G	۱۱۱
۳- اعتبار اسنادی	۱۱۲
اعتبارات اسنادی (DOCUMENTARY CREDITS)	۱۱۴
مقدمه :	۱۱۴
الف (دلایل تغییر و تجدیدنظر در UCP500	۱۱۴
عوامل مرتبط در اعتبارات اسنادی	۱۱۵
۱ - متقاضی اعتبار Applicant	۱۱۵
۲ - بانک گشایش کننده اعتبار Buyer's Bank	۱۱۵
۳ - بانک ابلاغ کننده Seller's Bank	۱۱۶
۴ - بانک معامله کننده Negotiation Bank	۱۱۶
۵ - بانک تأیید کننده Confirming Bank	۱۱۶
۶ - بانک پوشش دهنده Reimbursing Bank /Covering Bank	۱۱۶
۷ - بانک تعیین شده Nominated Bank	۱۱۶
۸ - ذینفع اعتبار Seller	۱۱۷
مزایای اعتبارات اسنادی	۱۱۷
تعریف اعتبار اسنادی	۱۱۷
اعتبارنامه (LETTER OF CREDIT) L/C	۱۱۷
برات ارزی (BILL OF EXCHANGE) B/E	۱۱۸
تعریف برات (BILL OF EXCHANGE/DRAFT)	۱۱۸
انواع برات	۱۱۸
الف - از نظر محل صدور و پرداخت	۱۱۸
ب - از نظر همراه بودن با اسناد حمل	۱۱۹
ج - از نظر سر رسید	۱۱۹
انواع اعتبارات اسنادی	۱۱۹

- ۱- اعتبار اسنادی از نظر خریدار و فروشنده ۱۱۹
- اعتبار اسنادی وارداتی (IMPORT L/C) ۱۲۰
- اعتبار اسنادی صادراتی (EXPORT L/C) ۱۲۰
- ۲- اعتبار اسنادی فعال و غیر فعال ۱۲۰
- اعتبار اسنادی فعال (Operative L/C) ۱۲۰
- اعتبار اسنادی غیر فعال (Non Operative L/C) ۱۲۰
- ۳- اعتبار اسنادی از نظر زمان پرداخت ۱۲۱
- اعتبار اسنادی نقدی یا دیداری (At Sight L/C) ۱۲۱
- اعتبار اسنادی با پرداخت تأخیری (مدت‌دار) (Deferred Payment L/C) ۱۲۱
- اعتبار اسنادی یوزانس نیسه (Usance L/C) ۱۲۱
- فرق اعتبارات Usance و Payment Deferred ۱۲۲
- فرق اعتبارات اسنادی یوزانس با اسناد وصولی ۱۲۲
- فاینانس Finance ۱۲۲
- یوزانس داخلی Refinance ۱۲۲
- ۴- اعتبار اسنادی از نظر حدود اختیارات خریدار ۱۲۳
- اعتبار اسنادی برگشت‌پذیر (REVOCABLE L/C) ۱۲۳
- اعتبار اسنادی برگشت‌ناپذیر (IRREVOCABLE L/C) ۱۲۳
- ۵- اعتبار اسنادی از نظر تأیید و تضمین مضاعف ۱۲۴
- اعتبار اسنادی تأیید شده (CONFIRMED L/C) ۱۲۴
- اعتبار اسنادی تأیید نشده (UNCONFIRMED L/C) ۱۲۵
- ۶- اعتبار اسنادی از لحاظ قابلیت انتقال ۱۲۵
- اعتبار اسنادی قابل انتقال (TRANSFERABLE L/C) ۱۲۵
- اعتبار اسنادی غیر قابل انتقال (NON-TRANSFERABLE L/C) ۱۲۶
- ۷- اعتبار اسنادی پشت به پشت (اتکانی) (BACK TO BACK L/C) ۱۲۶
- ۸- اعتبار اسنادی ماده قرمز (RED CLAUSE L/C) ۱۲۷
- ۹- اعتبار با رنگ سبز (The Green Clause Credit) ۱۲۸
- ۱۰- اعتبار اسنادی گردان (Revolving L/C) ۱۲۸
- ۱۱- اعتبار اسنادی داخلی ۱۲۸
- ۱۲- اعتبار اسنادی ترانزیت (Transit L/C) ۱۲۹

۱۳۰	آنالیز اعتبارات اسنادی
۱۳۳	ضمانت نامه های ارزی
۱۳۳	تعریف
۱۳۳	طرف های ضمانت نامه های ارزی
۱۳۳	انواع ضمانت نامه های ارزی

۱- ضمانت نامه شرکت در مناقصه یا مزایده LETTER OF GUARANTEE FOR

۱۳۳	TENDER
۱۳۴	۲- ضمانت نامه حسن انجام کار P.B.G
۱۳۴	۳- ضمانت نامه تثبیت قیمت (BID BOND)

فصل هشتم- حمل و نقل (TRANSPORT) ۱۴۵

۱۴۵	بارنامه (B/L) (BILL OF LADING)
۱۴۶	تعریف بارنامه
۱۴۷	مشخصات بارنامه های معتبر
۱۴۸	۱- بارنامه باید در نسخ کامل صادر شود (FULL SET)
۱۴۸	۲- بارنامه باید بدون قید و شرط باشد (CLEAN B)
۱۴۸	۳- بارنامه باید حاکی از بارگیری کالا بر روی وسیله حمل باشد (ON BORD)
۱۴۸	۴- بارنامه باید به حواله کرد شخص معینی باشد (TO THE ORDER OF)
۱۴۸	۵- نحوه پرداخت کرایه حمل (FREIGHT)
۱۴۹	۶- تاریخ صدور بارنامه (DATE OF ISSUE)
۱۴۹	انواع بارنامه های متداول در حمل و نقل
۱۴۹	فرق بارنامه و راهنامه
۱۴۹	حمل دریائی
۱۵۰	انواع کشتی ها
۱۵۰	از نظر مسیر حمل
۱۵۰	از نظر نوع ساخت
۱۵۳	بارنامه دریائی
۱۵۳	انواع بارنامه دریائی
۱۵۳	۱- بارنامه حمل سراسری

- ۱۵۴ ۲- بارنامه حمل و نقل مرکب
- ۱۵۴ ۳- بارنامه‌هایی که به پشت سفید یا قرم خلاصه معروف هستند:
- ۱۵۴ ۴- راهنامه دریائی
- ۱۵۴ ۵- بارنامه‌هایی که با شکلی استاندارد به عنوان بارنامه دولتی صادر می‌شود:
- ۱۵۴ فرق بین بارنامه سراسری و بارنامه حمل مرکب
- ۱۵۴ نحوه صدور بارنامه دریائی
- ۱۵۵ الف) اقدامات قبل از بارگیری کالا
- ۱۵۵ ب) اقدامات در مرحله بارگیری کالا
- ۱۵۶ ج) اقدامات بعد از بارگیری کالا
- ۱۵۷ گردش بارنامه دریائی از صدور تا ترخیص کالا
- ۱۵۸ متصدی حمل و نقل / حمل کننده CARRIER
- ۱۵۸ کارگزار حمل و نقل / نماینده حمل و نقل FORWARDER
- ۱۵۸ ترانس شپمنت TRANSSHIPMENT
- ۱۵۹ پارت شپمنت PARTIALSHIPMENT
- ۱۵۹ بارنامه دریائی و بانک
- ۱۶۱ حمل و نقل زمینی
- ۱۶۱ حمل و نقل جاده‌ای
- ۱۶۱ الف) بارنامه سراسری Through B/L
- ۱۶۲ ب) راه نامه کامیون یا CMR
- ۱۶۲ ج) بارنامه حمل مرکب فیاتا FIATA COMBINED TRANSPORT B/L (FBL)
- ۱۶۳ خصوصیات بارنامه حمل مرکب فیاتا
- ۱۶۴ گردش بارنامه زمینی
- ۱۶۵ حمل و نقل بوسیله راه آهن
- ۱۶۶ انواع مختلف راهنامه واگن
- ۱۶۶ گردش راهنامه راه آهن
- ۱۶۷ حمل و نقل هوایی
- ۱۶۷ راهنامه هوایی
- ۱۶۸ گردش راهنامه هوایی
- ۱۶۸ حمل و نقل چند وجهی Multitimodal TRANSPORT

۱۶۹	کنوانسیون‌های حمل و نقل
۱۶۹	۱- کنوانسیون CMR
۱۷۰	۲- کنوانسیون TIR
۱۷۰	۳- فیاتا FIATA
۱۷۱	۴- کنوانسیون کوتیف COTIF
۱۷۲	مسئولیت حمل‌کننده در قبال خسارت وارده به کالا
۱۷۲	فقدان و تأخیر در تحویل
۱۷۲	قانون دریائی ایران
۱۷۲	مقررات هیگ (لاهمه)
۱۷۲	مقررات هیگ ویزی
۱۷۳	مقررات هامبورگ
۱۷۳	مقررات CMR در حمل جاده‌ای
۱۷۳	مقررات RU/CIM در حمل بار راه آهن
۱۷۴	مقررات ورشو و پروتکل‌های مربوطه به آن در حمل و نقل هوائی کالا
۱۷۴	مقررات متحدالشکل فیاتا در حمل مرکب کالا
۱۷۴	مقررات حمل مرکب UNCTAD/ICC

فصل نهم- بازرسی و استاندارد (STANDARD & INSPECTION) ۱۸۱

۱۸۲	نحوه دریافت گواهی استاندارد برای کالاهای وارداتی
۱۸۲	الف- قبل از حمل یا رسیدن کالا به گمرک
۱۸۲	۱- اظهارنامه عرضه‌کننده
۱۸۲	۲- اظهارنامه تولیدکننده
۱۸۲	۳- تأییدیه انطباق
۱۸۲	۴- گواهی‌نامه انطباق
۱۸۳	۵- گواهی‌نامه بازرسی (COI)
۱۸۳	۶- برگه نتایج آزمون
۱۸۳	۷- گواهی‌نامه ثبت
۱۸۳	۸- بازرسی قبل از حمل
۱۸۳	۹- گواهی تأیید قیمت

۱۸۳	۱۰- گواهی کیفیت و کمیت و بسته‌بندی (QQPC).....
۱۸۴	ب- بعد از رسیدن کالا به گمرک
۱۸۴	استانداردهای مورد قبول مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۱۸۴	بازرسی
۱۸۴	بازرسی در ایران
۱۸۵	اتحادیه بین‌المللی مؤسسات بازرسی (IFIA).....
۱۸۵	سورویانس (بازرسی کمیت و کیفیت) SURVEILLANCE
۱۸۶	اهداف بازرسی کمیت و کیفیت (سورویانس).....
۱۸۶	مراحل اجرایی بازرسی
۱۸۷	شرایط بازرس
۱۸۷	صلاحیت فنی و تخصصی
۱۸۸	رازداری
۱۸۸	جامعیت
۱۸۸	گزارش دقیق
۱۸۸	استقلال کامل
۱۸۸	ارتباط سریع با بازرس
۱۸۹	کارکنان صالح
۱۸۹	چه اشخاصی از گواهی بازرسی منتفع می‌شوند؟
۱۸۹	خریدار
۱۸۹	فروشنده
۱۸۹	شرکت بیمه
۱۹۰	بانک بازکننده اعتبار
۱۹۰	شرکت حمل
۱۹۰	گمرک
۱۹۰	مؤسسات استاندارد
۱۹۰	کارمزد بازرسی
۱۹۱	عدم تطابق کالا با سفارش
۱۹۲	مقطع بازرسی

۱۹۳	فصل دهم- گمرک (CUSTOMS).....
۱۹۳	تعاریف و اصطلاحات.....
۱۹۳	گمرک (CUSTOMS).....
۱۹۴	حقوق گمرکی.....
۱۹۴	حقوق و عوارض ورودی.....
۱۹۴	حقوق و عوارض صدوری.....
۱۹۴	قلمرو گمرکی.....
۱۹۴	تشریفات گمرکی.....
۱۹۴	ترانزیت گمرکی.....
۱۹۵	ترخیص.....
۱۹۵	اظهارنامه گمرکی.....
۱۹۵	روز اظهار.....
۱۹۶	کوتاژ.....
۱۹۶	کابوتاژ (CABOTAGE).....
۱۹۶	واردات و انواع آن (IMPORT).....
۱۹۷	صادرات قطعی.....
۱۹۷	صادرات موقت (Temporary Export).....
۱۹۷	صادرات مجدد RE-EXPORT.....
۱۹۷	قانون امور گمرکی.....
۱۹۷	صاحب کالا در گمرک: (تبصره ۱ ماده ۱۴ قانون).....
۱۹۸	چگونه می توان کالا را بطور نسبه ترخیص نمود؟ (تبصره ۲ ماده ۱۴ قانون).....
۱۹۸	نحوه وصول بدهی گمرکی از طرف گمرک: (ماده ۱۴ قانون).....
۱۹۸	چگونه می توان اضافه پرداختی به گمرک را وصول نمود؟ (ماده ۱۶ قانون).....
۱۹۸	کالای متروکه (زمینی): (ماده ۲۲ قانون).....
۱۹۹	کالای متروکه (هوایی).....
۱۹۹	اسناد لازم برای ترخیص کالا از گمرک: (ماده ۹۴ و ۹۶ آئین نامه اجرایی).....
۲۰۰	بازدید از کالا قبل از ارزیابی: (ماده ۹۸ آئین نامه) - انواتر Inventory.....
۲۰۰	تعیین تعرفه قبل از اظهار کالا: (ماده ۹۹ آئین نامه).....
۲۰۰	کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی: (ماده ۵۱ قانون).....

۲۰۱	صلاحیت این کمیسیون در موارد زیر است:
۲۰۱	کمیسیون تجدید نظر
۲۰۱	فاچاق گمرکی: (ماده ۲۹ قانون)
۲۰۲	کالاهای ممنوع الورد: (ماده ۴۰ قانون)
۲۰۳	انبار اختصاصی: (ماده ۶۵ آئین نامه)
۲۰۳	حق العملکاری در گمرک (مواد ۳۸۶-۳۷۷-۳۷۶ آئین نامه)
۲۰۳	تعریف حق العملکار گمرکی
۲۰۳	شرایط حق العملکار
۲۰۴	شرایط دریافت پروانه حق العملکاری
۲۰۴	تخلفات حق العمل کاران
۲۰۴	تعرفه گمرکی
۲۰۵	تعرفه به معنی جدول طبقه بندی کالائی
۲۰۵	سیستم هماهنگ توصیف و کد گذاری کالا (HS)
۲۰۷	اصول و قواعد طبقه بندی کالاها
۲۰۷	قواعد عمومی برای تفسیر سیستم هماهنگ شده
۲۰۹	تعرفه به معنی حقوق و عوارض گمرکی
۲۱۰	تعرفه ارزشی
۲۱۰	تعرفه های ترجیحی
۲۱۱	محاسبات گمرکی
۲۱۱	محاسبه ارزش کالا
۲۱۱	بهای سیف (CIF)
۲۱۲	سایر هزینه ها
۲۱۲	حق ثبت سفارش کالا
۲۱۲	نرخ ارز
۲۱۳	روز تسلیم اظهارنامه
۲۱۳	فرمول محاسبه ارزش کالا در گمرک
۲۱۳	عوارض راه و ترابری
۲۱۴	هزینه های گمرکی
۲۱۴	انبارداری

۲۱۵	جداول انبارداری
۲۱۶	فرمول محاسبه انبارداری در انبارهای گمرکات کشور
۲۱۶	الف) کالا در انبار نگهداری می شود
۲۱۶	ب) کالا در محوطه سرپوشیده (هانگار) است
۲۱۶	ج) کالا در محوطه باز است
۲۱۸	هزینه خدمات باربری، تخلیه، بارگیری
۲۱۸	هزینه های صادرات
۲۱۸	حمل یکسره
۲۱۹	خدمات فوق العاده، تعرفه بندی
۲۲۰	هزینه بدرقه کالا
۲۲۰	بیمه در گمرک
۲۲۱	نرخ بیمه اتومبیل سواری
۲۲۱	نرخ حق بیمه کالای فاقد بیمه نامه معتبر

فصل یازدهم- اسناد بازرگانی و گمرکی Customs and Commercial Documents ۲۳۵

۲۳۵	الف- اسناد بازرگانی ملی
۲۳۶	اسناد بازرگانی ملی
۲۳۶	۱- کارت بازرگانی
۲۳۷	۲- اوراق ثبت سفارش
۲۳۸	۳- فرم درخواست گشایش اعتبار اسنادی:
۲۳۸	۴- اعلامیه تامین ارز
۲۳۸	۵- اعلامیه ورود کالا
۲۳۸	۶- ترخیصیه
۲۳۹	۷- قبض انبار
۲۳۹	۸- اظهارنامه گمرکی
۲۳۹	۹- پروانه سبز گمرکی
۲۳۹	۱۰- پته تجاری یا مسافری
۲۳۹	۱۱- بیمه نامه
۲۴۰	۱۲- گواهی استاندارد

۲۴۰		۱۳-بیجک انبار
۲۴۰		۱۴-مانیفست
۲۴۰		۱۵-اظهارنامه اجمالی
۲۴۱		۱۶-قبض درآمد
۲۴۱		۱۷-قبض سپرده
۲۴۱		اسناد بازرگانی بین المللی
۲۴۲		۱-پیش قرار داد یا پیش فاکتور (P/I) Proforma invoice
۲۴۳		۲-سیاهه تجاری COMMERCIAL INVOICE
۲۴۳		۳-سیاهه گواهی شده : CERTIFIED INVOICE
۲۴۴		۴-سیاهه تأیید شده : LEGALISED INVOICE
۲۴۴		۵-سیاهه کنسولی : COSULAR INVOICE
۲۴۵		۶-گواهی مبدا : CERTIFICATE OF ORIGIN
۲۴۵		۷-لیست بسته بندی و مشخصات کالا : SPECIFICATION & PACKING LIST
۲۴۶		۸-گواهی وزن : WEIGHT CERTIFICATE
۲۴۶		۹-گواهی (کیفیت و بازرسی) کارخانه یا سازنده کالا (فروشنده)
۲۴۶		۱۰-گواهی بازرسی کالا توسط شخص ثالث THIRD PARTY INSPECTION
۲۴۶		۱۱-گواهی تجزیه سازنده کالا MANUFACTURE'S ANALYS CERTIFICATE
۲۴۷		۱۲-گواهی لیست سیاه BLACK-LIST CERTIFICATE
۲۴۷		۱۳-گواهی بهداشت CERTIFICATE OF HEALTH
۲۴۷		۱۳/۱-گواهی بهداشت و سلامت دام
۲۴۷		۱۴-گواهی ضد عفونی FUMGATION CERTIFICATE
۲۴۸		۱۵-بارنامه (B/L)(B/L) BILL OF LADING
۲۴۸		۱۶-راه نامه WAY BILL

«بازرگانی» یا «تجارت» یکی از کهن‌ترین و پرماجراترین فعالیت‌های بشری است. شاید در شروع و پیدایش آن نتوان تاریخ دقیقی را تعیین کرد، اما یقیناً این کار از نیازهای بشری سرچشمه گرفته است و پربراه نیست که بگوئیم قدمت این فعالیت به درازای عمر انسان است.

تردیدی نیست که انسان نخستین، اینگونه که امروز رایج است، تجارت نمی‌کرد. او هرچه را می‌خواست، از کسانی که آن را داشتند می‌گرفت و در این راه از زور و اعمال خشونت نیز ابائی نداشت. این طریق داد و ستد، طبیعتاً عکس‌العمل طرف دیگر را برمی‌انگیخت، به‌طوری‌که موجب جنگ‌ها و نزاع‌های بسیاری می‌گشت. چه بسا اینگونه حملات مواجه با شکست‌های مفتضحانه و تلفات بسیار می‌شد. به همین خاطر رفته‌رفته روش‌های ملایم‌تری به کار گرفته شد. به‌طوری‌که غارتگری و چپاول اموال دیگران، بدل به معاملات پایاپای یا تهاتری گردید.

بازرگانی و تجارت، حکم ماجراجویی داشت. بازرگانان، جان‌برکف می‌گرفتند، از بیانه‌های پهناور و از رودخانه‌ها می‌گذشتند، در دریاچه‌ها پارو می‌زدند، از کوره راه‌ها بالا می‌رفتند، در دریا با طوفانها روبرو می‌شدند و اغلب خود نیز نمی‌دانستند که سفرشان به کجا خواهد انجامید. همه این زحمات را هم فقط به این خاطر تحمل می‌کردند که آنچه مورد نیاز دیگران بود به آنها برسانند و در عوض، چیزهای اساسی را که مردم کشور خودشان لازم داشتند از آنها بگیرند.

شاید نخستین کالاهایی که با آنها به تجارت پرداختند چیزهایی بودند که اساس معاش آن زمان محسوب می‌شد، مثل گاو و گوسفند و نمک. کسانی که بیشتر با غله‌گذاران می‌کردند و گوشت تازه کم‌گیر می‌آوردند ناچار بودند که نمک به دست آورند و گرنه از بین می‌رفتند. به زودی تجارت به صورت یکی از فعالیت‌های انسان نخستین درآمد. پیشینه تجارت سازمان‌یافته به زمان سومری‌ها که یکی از ملل خاورمیانه به شمار رفته‌اند و پایتخت آنها شهر بابل بوده است بازمی‌گردد. هزاران سال پیش از میلاد مسیح، در بین‌النهرین، عربستان جنوبی، مصر، یونان، ایران و آسیای صغیر کار تازه‌ای پدید آمد که عبارت بود از تجارت، و سازمان دادن و پیش بردن امور بازرگانی. این کار تا بدانچاپیش رفت که انسان به خرید و فروش زمین می‌پرداخت. فلزات را از معادن بدست می‌آورد و آنها را می‌گذاخت و با این کار و مبادله آنها با دیگران به معاملات پایاپای خو گرفت.

از سوی دیگر، حمل و نقل کالاها از جایی به جای دیگر با دشواریهای روبرو بود. به این جهت راهها و جاده‌ها اهمیت یافتند و کارگران و خدمه‌ای که برای جابجایی کالاها و نگهداری آن ضرورت داشت، به کار گرفته شدند.

بازرگان در آستانه تاریخ مدون، دانش بسیاری به ارث برده بود. می‌توانست درست‌اندازه بگیرد، وزن کند، برآورد کند، قول و قرارهایی با فروشنده یا خریدار بگذارد که امروز آن را (قرارداد) می‌خوانند. او قوانین ملت‌هایی را که با آنان طرف معامله بود می‌دانست. از تمایلات بشر اطلاع داشت. سرعت عمل داشت و زود تصمیم می‌گرفت، و تیزی خاصی به کار می‌برد، تا هم سود به دست آورد و هم کاری کند که کلاه سرش نگذارند و همچنین قیمت واقعی کالاهایی را که به او عرضه می‌کنند تشخیص دهد.

او - بازرگان - پایه‌گذار و عامل پیشرفت بسیاری از جهات ارزشمند تمدن جدید بود. این او بود که در برقراری وزن‌ها و اندازه‌های معین و منظم، اصرار ورزید تا نگذارداشخاص ناباب با وزن‌ها و اندازه‌های نادرست، جنس بفروشد و خریدار را فریب دهند. او درصدد تهیه وسایلی برآمد که با آنها بتوان خیلی زود و خیلی آسان محاسبه کرد. به همین منظور علم حساب و حسابداری بهبود یافت و تحت قواعد منظمی درآمد.

او بود که صنعت فایق‌سازی را تشویق کرد و رواج داد. وقتی فنیقی‌ها، فرستادن کشتی به آبهای دوردست مدیترانه را برای حمل پشم، ادویه، فلزات گرانبها، انواع روغن‌ها، نمک، مواد شیمیایی و حتی کنیز و غلام آغاز کردند، به کشتی‌های بزرگتر و قوی‌تر محتاج شدند که بتوانند در برابر طوفانهای سخت، سالم مانده و کالاهای سنگین را حمل کنند. دریانوردان، شبها که منظره خشکی از چشمان پوشیده می‌شد، ناچار بودند که به هدایت ستارگان در دریا پیش بروند و این امر باعث تکامل دانش ستاره‌شناسی شد. همچنانکه امروز در قفسه‌های مطمئن بایگانی، سندهای مهم رانگاهداری می‌کنند، در آن زمان هم معاملات تجارتنی با یک چوب نوک تیز بر روی لوحه‌هایی از خشت یا آجر نیم پخته نوشته می‌شد و این لوحه‌ها را در خمره‌های بزرگ گلی نگه می‌داشتند تا محفوظ بماند.

انتقال پول و وجه نقد که به صورت شمش‌های طلا و نقره انجام می‌گرفت، همواره خطراتی را برای بازرگانان به همراه داشت. ضمن آنکه سنگینی آن نیز مشکل دیگری برای او محسوب می‌شد. برای رفع این معضل، او به جای شمش طلا و نقره، یک آجر نیم پخته با خود می‌برد که نشانه‌هایی رویش کنده شده و حکم (اعتبارنامه) را

داشت. این اعتبارنامه تضمین می‌کند که هر کس به او جنس یا پول بدهد، یک سازمان محلی یا یک همشهری ثروتمند که مورد اعتماد و وثوق کامل اوست، بهای آن جنس یا پول را به او خواهد پرداخت.

«اعتبارنامه» ابتدا فقط در محدوده یک کشور قابل قبول بود و مدتی گذشت تا بازرگانی به اندازه کافی سامان یافت که به تاجر یک کشور، در کشور دیگر هم اعتبارنامه داده شود یا اعتبارنامه او را در کشور دیگر بپذیرند. کاری که امروزه در تجارت بین‌الملل توسط بانکها و مؤسسات اقتصادی، انجام می‌شود.

لوحه‌های دیگری نیز به عنوان رسید پولهایی که پرداخت می‌شد، بین خریدار و فروشنده مبادله می‌شد. در برخی از کشورها، ندادن چنین رسیدهایی جرمی بزرگ محسوب می‌گردید. کار به اینجا پایان نمی‌یافت. همیشه اخبار و اطلاعات میان بازرگانان و نمایندگان آنها و میان مشتریان و تهیه کنندگان، ردوبدل می‌شد، همانند نامه‌های ماشین شده امروزی ما که با پیشرفت علم و تکنولوژی از طریق تلکس و فاکس ردوبدل می‌شود.

تا وقتی که سفر دریائی و اقیانوس پیمائی عمومیت نیافته بود، کاروان داری پیشه بزرگی شمرده می‌شد. شتردار، یک دسته کاروان را اجیر می‌کرد تا قطعات طلا و نقره و آهن و سرب را که تاجر به عنوان پول رایج لازم داشت و همچنین کالاهایی که برای فروش در نظر گرفته بود، عدل بندی کند و در کیسه‌ها جادهد و وسایل حفظ و حراست آنها را فراهم آورد. به زودی بازرگانانی که در دهانه‌های رودخانه‌های بزرگ دنیای قدیم می‌زیستند، اندیشه بزرگ عبور از دریا را در سر می‌پروراندند. به نظر می‌رسد آنها از وقتی ماهیگیری بودند این کار را آغاز کرده باشند. فینقی‌ها که گمان می‌رود نور و چوب ماهیگیری را اختراع کرده باشند، نخست در آبهای دور از ساحل به ماهیگیری پرداختند. بعد کمبود ماهی مجبورشان کرد که پیشتر بروند. بدین خاطر میانه تنه درختان را خالی کردند و روی آب انداختند و به صورت قایق در آوردند. به تدریج این صنعت هم روبه تکامل رفت و به صورت کشتی‌های بدنه داری در آمد که زیر آنها با ورقه‌های مس پوشیده شده بود و با این کشتی‌ها می‌توانستند دریاها و بعدها اقیانوسها را بپیمایند.

از روزگار سومریها به این طرف، قایق، بلم، کشتی و همچنین بارکش روی رودخانه‌های دجله و فرات به کار افتاد. مصریها با قایق‌ها و کشتی‌هایی که در رودخانه نیل داشتند، فیل حمل می‌کردند. آثاری بدست آمده که این امر را تأیید می‌کند و قدمت آن به ۲۵۰۰ سال پیش از میلاد می‌رسد.

بالاخره انقلاب صنعتی، که مدتی در حال جوانه زدن بود، طی نیمه دوم قرن هیجدهم میلادی به ثمر نشست. حدود سال ۱۷۶۹ میلادی، ماشین قدرتمند بخار، اختراع شد. به دنبال این اختراع شبکه‌های پهناور و دامنه‌دار راه و راه آهن پدیدار شد و ساختن کشتی‌های بخاری اقیانوس پیما، معمول گردید، و بدان وسیله آنها توانستند اجناس را با هزینه‌ای کمتر و در مدتی کوتاه‌تر، حمل کنند. آن هم به نحوی که تاریخ ورود آن به مقصد به مراتب دقیق‌تر و صحیح‌تر قابل پیش‌بینی باشد. بعد به سال ۱۸۳۶ سیستم تلگراف مورس اختراع شد که ارتباط جهانی را به ویژه برای امر بازرگانی سریع‌تر و راحت‌تر نمود.

به طور کلی با اختراعات جدید، بازرگانی ایمنی و گسترش جهانی یافت که پیش از آن هرگز سابقه نداشته است. رفته رفته با افزایش مبادلات جهانی و نیاز کشورها به تأمین احتیاجات خود و همچنین توسعه صنعتی برخی از کشورها که ضرورت دستیابی به بازارهای جدید را اجتناب‌ناپذیر می‌نمود، مبادلات جهانی روش‌ها و تکنیک‌های جدیدی را به خدمت درآورد. اختراعات دیگر جامعه بشری، از قبیل رادیو، تلویزیون، سیستم‌های مخابراتی، ماهواره‌ها، تلکس، فاکس و اینترنت، روش‌های جدید بانکی و مالی و غیره، بازرگانی را به صورت یک علم درآورد، که قواعد و رویه‌های مختص خود را دارا می‌باشد. شناخت این قواعد و آشنائی با تکنیک‌های روز مبادلات جهانی، موضوع این کتاب است.